

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep.

0030 OSLO
postmottak@lmd.dep.no

Deres ref:

Oslo, 29. januar 2016

INNSPILL FRA GARTNERHALLEN SA TIL MELDING OM JORDBRUKPOLITIKKEN

Klimaendringene fordrer at hele Norge må tenke nytt. Det grønne skiftet innebærer at vi må redusere klimapåvirkningen og utvikle bærekraftige næringer som bidrar til å løse klimautfordringene vi står overfor. Klimaendringene vil føre til vanskeligere forhold for matproduksjon, noe som innebærer at vi må tilpasse jordbruket til et endret klima. For å begrense klimaendringene må også matproduksjonen endre seg i en mer bærekraftig retning, der målet må være å produsere og levere mat med så liten klimapåvirkning som mulig. Lokalt produsert og kortreist mat vil være med å kutte klimagassutslipp fra landbruket. Dette vil bety økt etterspørsel etter norsk og lokalt produsert mat, produsert på en bærekraftig måte. Å øke norsk matproduksjon er derfor viktigere enn det har vært på lenge.

På bakgrunn av FNs klimapanel 5. hovedrapport har FFI gjort en vurdering av hvordan ulike klimaendringer kan gi utslag på den globale matproduksjon og hvilke konsekvenser det kan få for prisnivå, tilgjengelighet og politisk uro. Kort oppsummert sier rapporten at verdens befolkning øker og vil trenge mer mat. Klimaendringer vil føre til utfordringer i matproduksjon, og rike land som Norge kan ikke belage seg på en evigvarende mulighet til å importere mat, da knapphet på importvarer i perioder kan bli en realitet. Norsk selvforsyning av mat blir regnet til å være om lag 50 prosent. Det varierer noe fra år til år, men matberedskapen i Norge må uansett vurderes som dårlig. Selvforsyningsgraden tar utgangspunkt i norsk jordbruksproduksjon og norsk fisk, og regnes ut ifra hvor stor del av det samlede energiforbruket som kommer fra norskprodusert mat. Fisk utgjør en liten andel av dette.

Aldri før har oppslutningen i befolkningen om norsk landbruk vært større enn nå. Forbrukerne er opptatt av kosthold, helse og kortreist mat. Dette er viktig for norsk landbruk, og viser at det norske landbruket er noe befolkningen er interessert i å beholde. En viktig trend blir også stadig tydeligere: Nordmenn ønsker å spise mer norskprodusert grønt, både på grunn av helse, og på grunn av miljø.

Å bruke mer av den dyrkbare jorda vi har til å dyrke vegetabilsk menneskemat på bekostning av animalsk mat vil bidra til lavere klimagassutslipp fra matproduksjon, og er også den mest effektive måten å produsere mat på. Produksjon av grønt gir også muligheten til å øke selvforsyningsgraden raskt dersom dette skulle bli nødvendig. I tillegg har økt inntak av frukt og grønt svært fordelaktige virkninger på folks helse. Alt dette understreker viktigheten av å øke produksjonen av norsk potet, grønnsaker, frukt og bær.

Vi i Gartnerhallen skal bidra så godt vi kan til økt produksjon av sunn, trygg og bærekraftig norsk mat. Til det trenger vi gode og forutsigbare rammevilkår som stimulerer til investeringer i bærekraftig produksjon for fremtiden, og til rekruttering til næringen. Vi har forventninger om at en ny stortingsmelding om jordbrukspolitikken skal skape optimisme, og få bred politisk oppslutning med grunnlag i de landbrukspolitiske målene som Stortinget har satt.

1. Politiske og økonomiske rammevilkår

En viktig forutsetning for å nå målsettingen om økt produksjon er å ha gode rammevilkår. Dette er viktig for dagens produsenter, og ikke minst for rekrutteringen av nye produsenter til næringen. Gode rammevilkår innebærer god økonomi og gode framtidsutsikter, forutsigbarhet i landbrukspolitiske virkemiddel, forutsigbarhet i markedet og et godt omdømme for norsk landbruk. Vi vil åpne vårt innspill til ny melding om jordbruksnæringen med å understreke det vi anser som viktige rammevilkår som Storting og regjering må sørge for. Med gode rammevilkår i ryggen, skal vi jobbe iherdig for å bidra til en konkurransedyktig og optimistisk grøntnæring som kan bidra til selvforsyning, mattrygghet, god folkehelse og ikke minst, være en viktig aktør i det grønne skiftet.

Importvern

Et velfungerende importvern er av avgjørende betydning for lønnsomheten innenfor grøntsektoren, og må derfor understrekes som et overordnet viktig politisk rammevilkår. Importvernet er helt sentralt for konkurransekraften til norsk grøntnæring. Det er derfor viktig at importvernet for grøntnæringen ikke ofres i internasjonale handelsforhandlinger.

Jordvern og tiltak for å ta vare på dyrkbar mark

For å opprettholde og øke produksjonen av norsk frukt og grønt er det helt nødvendig med høyt fokus på jordvern og opprettholdelse av dyrka jord og dyrkbare arealer. Jordbruksjord må ikke bygges ut, selv om den ligger i nærheten av byer og tettsteder.

Investeringsmidler

Grøntnæringen må stadig møte nye krav til effektivisering og kvalitetsheving. Endringer i klima fører med seg ytterligere behov for oppgradering av utstyr og produksjonsmidler. Investeringsmidler til bedriftsrettede tiltak er derfor viktig for vedlikehold, utvikling og vekst i grøntsektoren.

Forskning, utvikling og rådgiving

Forskningsmidler rettet mot utvikling av grøntproduksjon i Norge er nødvendig for at norsk grøntproduksjon skal være konkurransedyktig og kunne møte nye utfordringer og nye krav – ikke minst med tanke på en utvikling i mer miljøvennlig og klimatilpasset retning. Rådgivingstjenester som formidler ny og nyttig kunnskap til produsentene er også nødvendig.

Utdanning og rekruttering

Optimisme, lønnsomhet og gode, forutsigbare rammevilkår er viktig for rekruttering til grøntnæringen. Her må både næringen selv og det offentlige bidra. Grøntnæringen er inne i en periode med et omfattende generasjonsskifte, og å rekruttere nye produsenter er en viktig og avgjørende oppgave i årene som kommer.

Tilrettelagt utdanning for grøntprodusenter er nødvendig for å rekruttere flinke folk til næringen. Det er et enormt behov i næringen for personer som tar «grønn» utdanning - spesielt innen

plantefag/ plantevitenskap. For å møte dette behovet må det offentlige legge til rette for gode og fleksible utdanningsmuligheter innen fagfeltet.

Fritak fra arbeidsgiveravgift

Et nasjonalt tiltak som vil kunne gi betydelige kostnadsreduksjoner, og dermed økt konkurransekraft for mange norske grøntprodusenter, er redusert arbeidsgiveravgift. Siden jordbrukspolitikken i hovedsak er unntatt fra EØS avtalen, kan vi benytte oss av vår nasjonale handlefrihet til å bruke redusert arbeidsgiveravgift for å bedre næringens konkurransekraft i møte med importerte varer.

Støtte til produsentorganisering

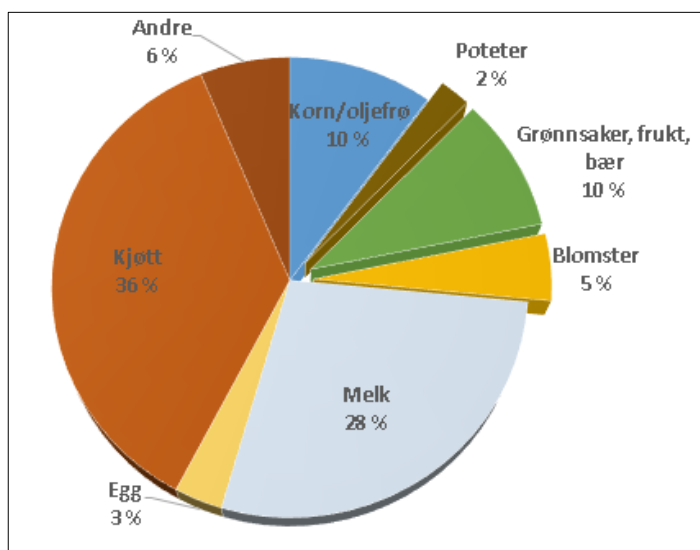
Helt til slutt vil vi fremme en støtteordning inspirert av EU, som viser at det går an å tenke nye tanker omkring nasjonale rammebetingelser rundt landbruket:

I EUs felles landbrukspolitikk (CAP – Common Agricultural Policy) blir det omtalt flere fordeler med produsentorganisasjoners rolle i landbruket: Blant annet fremheves det at produsentorganisasjoner forbedrer tilpasning av produksjon i forhold til etterspørselen, senker produksjonskostnader, stabiliserer pris til produsent, fremmer forskning og rådgiving til produsentene og øker produsentenes makt i matvarekjeden.

EU har derfor åpnet for at produsentorganisasjonene innen frukt- og grøntsektoren kan få 50 prosent av sine faktiske utgifter til driftsprogram i støtte fra EU. I EU gis det også investeringsstøtte til for eksempel investering i pakkemaskiner. Støtten gis via produsentorganisasjonene, noe som gjør at produsentene oppfordres til å samles i verdikjeden. På denne måten styrkes organiseringen i grøntsektoren. Dette er en ordning også Norge bør vurdere, for å legge til rette for å styrke produsentenes rolle og konkurransekraft i verdikjeden.

2. Grøntsektoren i Norge: en viktig verdiskaper

Grøntsektoren er en stor verdiskaper i Norge. Totalt sett representerer norsk grøntsektor cirka 12 prosent av førstehandsverdien i primærleddet, og er dermed den tredje største etter melk og kjøtt (se Figur 1). Norsk primærproduksjon av frukt og grønt sysselsetter om lag 5300 årsverk, noe som utgjør ti prosent av totalt antall årsverk i norsk jordbruk (NILF-Rapport fra 2014). Grøntproduksjon i Norge er også en viktig verdiskaper når det gjelder foredlingsindustrien i Norge, hvor mange ansatte i hele landet jobber med foredling av frukt, bær, grønnsaker og potet.

Figur 1: Verdiskaping i norsk landbruk i 2014. Kilde: Totalkalkylen for jordbruket

Grøntsektoren representerer en årlig produksjonsverdi på nærmere 3 milliarder kroner, og har hatt en stigende utvikling (se Figur 2). Norsk grøntproduksjon er med andre ord en viktig verdiskaper i Norge, og bidrar til sysselsetting av både primærprodusenter og andre i hele landet.

	1999	2004	2010	2012	2013	2014*
Grønnsaker (veksthus)	340	351	525	634	618	622
Grønnsaker (friland)	576	667	864	1083	1070	1140
Frukt	86	133	150	140	169	148
Bær	173	220	293	334	276	346
Poteter	424	503	624	633	664	707
SUM	1599	1874	2456	2824	2797	2963

Figur 2: Produksjonsverdi i grøntsektoren (Kilde: Budsjettnemnda for jordbruket)

3. Forbruksvekst og norskandel

Helsedirektoratets årlige statusrapport «Utvikling i norsk kosthold 2015» forteller at forbruket av grønnsaker i Norge er det høyeste vi noen gang har sett. Forbruket av grønnsaker, frukt og bær har de siste ti årene økt med omkring 20 prosent. Nordmenn er generelt opptatt av å spise sunt. Vi har likevel litt å gå på før vi når det nasjonale målet om at alle nordmenn skal spise «5 om dagen» (det vil si minst fem porsjoner a 100 gram grønnsaker, frukt og bær hver dag), noe som indikerer at økningen i forbruket vil fortsette. Dette er en positiv utvikling som viser at det er svært gode muligheter for vekst i grøntsektoren.

Dessverre er det slik at norsk grøntproduksjon tar en altfor liten del av forbruksveksten. Totaloversikten fra Opplysningskontoret for frukt og grønt viser at selv om forbruket av frukt og grønt har gått opp, har andelen *norskproduserte* varer vært synkende de siste ti årene. Flertallet av norske forbrukere foretrekker norskproduserte varer, men konkurransen produsentene møter fra import er hard.

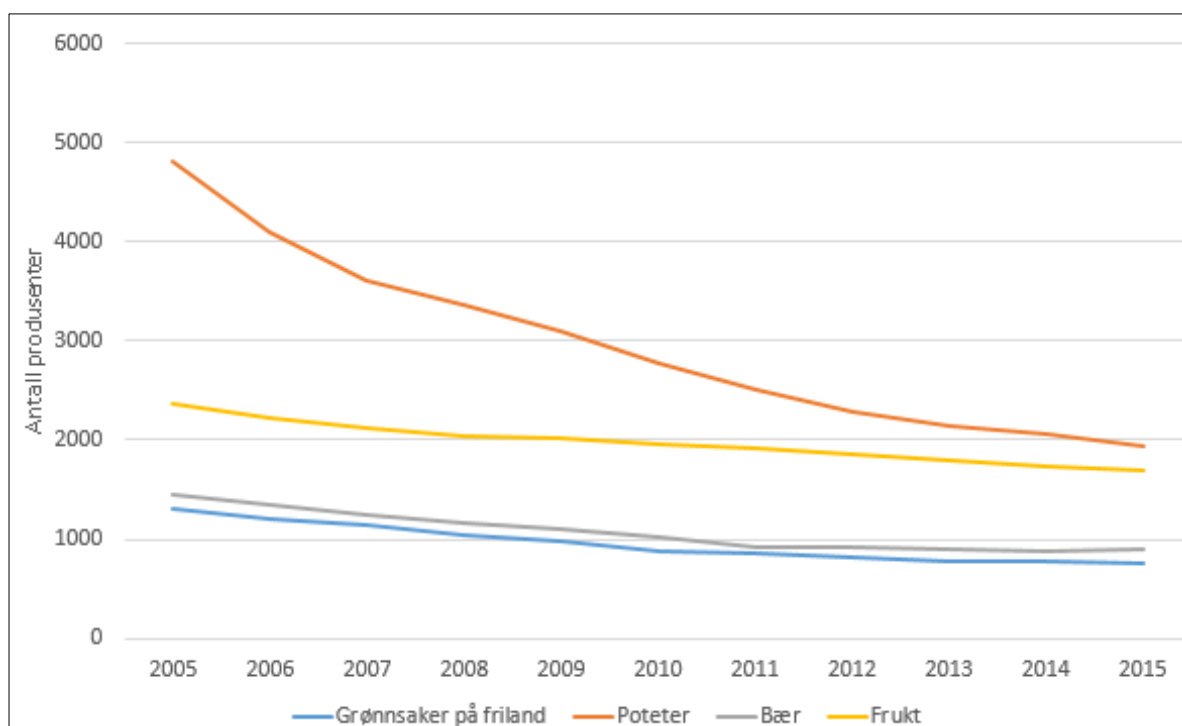
Norskandelen på grønnsaker er i dag på cirka 50 prosent, på potet cirka 60 prosent, på bær cirka 20 prosent og på frukt nede i cirka 3 prosent (se Figur 3). Noen produkter har vi ikke mulighet til å dyrke i Norge. På flere av grøntkulturene burde vi imidlertid være så godt som selvforsynte. Her er det med andre ord betydelig rom og muligheter for å øke norsk produksjon. Som leverandør av frukt, grønt, potet og bær til både dagligvare og industri, har Gartnerhallen SA et mål om å bidra til å øke norskandelen til det norske markedet, og om å stå imot det stadig sterkere presset fra import.

	2004	2008	2011	2012	2013	2014
Grønnsaker	59 %	50 %	51 %	51 %	50 %	53 %
Frukt (tot.)	4 %	3 %	2 %	2 %	3 %	3 %
Frukt (norske kulturer)	14 %	12 %	8 %	9 %	11 %	12 %
Bær	58 %	44 %	34 %	31 %	16 %	22 %
Poteter	77 %	72 %	71 %	61 %	60 %	60 %

Figur 3 Norskandel (Kilde: Totaloversikten OGF)

4. Effektivisering, rasjonalisering og fornying

De siste 10 til 15 årene har grøntnæringen i Norge vist en imponerende effektiviserings- og rasjonaliseringsvilje, noe som har ført til en betydelig strukturutvikling i sektoren (se Figur 4). Et talende eksempel på dette er norsk potetproduksjon: Siden 2004 har det blitt mer enn 3500 færre potetprodusenter i Norge. Det tilsvarer en reduksjon på hele 65 prosent. Når det gjelder grønnsaksprodusenter som dyrker på friland, har over 650 produsenter sluttet, noe som tilsvarer en reduksjon på 47 prosent. I følge Opplysningskontoret for frukt og grønt, har tonn norske grønnsaker solgt i norske dagligvarebutikker steget siden 2004 – fra 110 348 tonn i 2004, til 139 679 tonn i 2014. Tonn solgte (ferske) norskproduserte poteter har hatt en nedgang siden 2004 – fra 79 982 tonn i 2004, til 58 846 tonn i 2014. Det er likevel ingen tvil om at produktiviteten per produsent har gått opp.

Figur 4: Strukturutvikling frukt, bær, poteter og grønnsaker. Kilde: Landbruksdirektoratet

Grøntprodusenter har alltid måttet endre og effektivisere seg i takt med marked, forbrukerkrav og offentlige krav. Næringen er derfor vant med, og flink til å tilpasse seg endring. Produsentene tilpasser seg nye krav og utfordringer ved å holde seg oppdatert på nasjonal og internasjonal kunnskap, ved å ta i bruk ny teknologi, ved å starte opp med dyrking av nye kulturer, ved å ta i bruk nye dyrkingsmetoder, og gjennom samarbeid om pakkerier osv – bare for å nevne noe. I takt med krav fra markedet har produsentene blitt stadig mer effektive, produktive og kvalitetsbevisste. Dette viser at grøntsektoren er en endringsvillig og tilpasningsdyktig del av norsk landbruk.

En stor utfordring vi ser i dagens grøntnæring, er at det kastes altfor mye frukt og grønt; både hos forbruker, i butikk og hos produsenter. Kravene til utseende og kvalitet på produktene blir stadig strengere, noe som gjør at store mengder godt spiselig grønt blir kastet. Dette er en utfordring næringen er nødt til å jobbe med. Det er både lønnsomt, produktivt og nødvendig. En viktig måte å møte denne utfordringen på er gjennom forskning og utvikling. Her må både hele næringen og det offentlige sammen jobbe for at slike plussprodukter skal brukes til mat og ikke bli svinn.

Grøntnæringen må stadig møte nye krav til effektivisering og kvalitetsheving, både når det gjelder produksjon, kvalitet og lagring. Dette krever stadige investeringer og oppgraderinger. Endringer i klima fører med seg ytterligere behov for oppgradering av utstyr og produksjonsmidler. Midler til bedriftsrettede tiltak (via Innovasjon Norge) er derfor viktig for vedlikehold, utvikling og vekst i grøntsektoren. Investeringsmidler rettet mot produksjonsrelaterte tiltak og med fokus på kvalitet, produksjonseffektivitet og produktutvikling bør prioriteres.

5. Marked og importvern

Grøntsektoren har det svakeste importvernet i jordbruket, noe også Landbruks- og matdepartementet bekrefter. Sektoren henter i gjennomsnitt over 90 prosent av inntektene fra markedet, og mottar bare om lag 2 prosent av de totale bevilgningene over jordbruksoppkjøret. Grøntsektoren er utsatt for en løpende konkurranse fra import på mange av kulturene som produseres, og svingninger i verdensmarkedsprisene slår direkte inn på våre priser.

Den sentrale konkurranseulempen norske produsenter har i møte med importerte produkter er selvsagt pris. Forskjellene i lønnskostnader mellom Norge og land vi importerer fra er stor. For eksempel vil en gjennomsnittlig bruttolønn for en landarbeider i Spania utgjøre cirka halvparten av det allmenngjorte og tariff-festede lønnsnivået i norsk landbruk. De fleste av produksjonene innen grøntsektoren er svært arbeidskrevende, og lønnskostnadene ligger i gjennomsnitt på godt over 30 prosent av totalkostnadene i produksjonen. Norsk grøntproduksjon har også viktige naturgitte konkurranseulemper. Vær, klima, jordsmonn, arrondering og infrastruktur gjør produksjonen utfordrende. Å konkurrere med importerte varer på pris er derfor svært krevende.

Importvernet er derfor helt sentralt for konkurransekraften til norsk grøntnæring. For å nå målet om økt norskandel på frukt og grønt, er næringen avhengig av fortsatt importvern i sesong, både for ferske produkter og lagringsprodukter. Det er derfor viktig at importvernet for grøntnæringen ikke ofres i internasjonale handelsforhandlinger. For grøntnæringens konkurransekraft vil det heller være behov for å styrke importvernet. Der det er mulig bør vi etterstrebe å utnytte handlingsrommet i eksisterende WTO-avtale bedre og mer fleksibelt enn det vi gjør i dag.

Et nasjonalt tiltak som vil kunne gi betydelige kostnadsreduksjoner, og dermed økt konkurransekraft for mange norske grøntprodusenter, er redusert arbeidsgiveravgift. Siden jordbrukspolitikken i hovedsak er unntatt fra EØS-avtalen, kan vi benytte oss av vår nasjonale handlefrihet til å bruke redusert arbeidsgiveravgift for å bedre næringens konkurransekraft i møte med importerte varer.

Grøntprodusentene i Norge er unntatt Konkurranseloven § 10 om konkurransebegrensende samarbeid mellom foretak, og har derfor mulighet til å samarbeide om pris. I dag samarbeider norske grøntprodusenter om pris gjennom Grøntprodusentenes Samarbeidsråd (GSP), som blant annet jobber for markedstilpasning og prisanbefaling til det beste for produsentene. For norske grøntprodusenter er det viktig at denne samarbeidsordningen også får fortsette i fremtiden.

6. God kvalitet og mattrygghet

Norge som matnasjon er kjennetegnet av høy mattrygghet, god plante- og dyrehelse og miljøvennlig produksjon. Norsk frukt- og grøntproduksjon er kjennetegnet ved god plantehelse og liten bruk av kjemiske plantevernmidler sammenlignet med mange av våre konkurrenter. Norske forbrukere har preferanser for å kjøpe norskprodusert frukt og grønt. I følge SIFOs rapport *Mat, måltid og moral*

(2015), syntes 60 prosent av norske forbrukere at det var svært viktig at grønnsakene de spiste/kjøpte var norske. Forbrukerne var generelt mer skeptiske til importerte grønnsaker, noe som ble grunnlagt med at disse var dårlig for helsen og dårlig for miljøet. Dette er et viktig konkurransefortrinn for norske produsenter. At norsk matproduksjon opprettholder en høy standarder på kvalitet og mattrygghet, er derfor avgjørende for norsk landbruks legitimitet.

SIFOs rapport forteller at norske forbrukere gjerne vil spise mer norskprodusert mat. Det er derfor viktig å legge til rette for at forbrukerne ser at de har muligheten til å velge norsk ved å tydeliggjøre at produktene er norske. En videre satsing på og styrking av Matmerk og Nyt Norge-merket er en viktig konkurransestrategi for norsk grøntsektor. At støtten til Matmerk og Nyt Norge planlegges redusert, er derfor å gå i feil retning. EU skal legge 1,6 milliarder kroner i «Enjoy it's from Europe»-merkeordningen. Dette tydeliggjør at å støtte merkevareordninger som viser opprinnelse, er en viktig konkurransestrategi for landbruket – også i Norge.

Figur 5: Merkeordninger som viser opprinnelse

7. Grøntproduksjon og klimabelastning

Med noen få unntak, er klimabelastningen på produksjon av vegetabiliske matvarer betraktelig mindre enn i produksjon av animalske matvarer. Grøntprodusentene blir derfor ekstra viktige i det grønne skiftet i norsk matproduksjon. Å redusere norsk klimabelastning vil bety økt etterspørsel etter norsk- og lokalt produsert frukt og grønt, produsert på en bærekraftig måte. Grøntsektoren i Norge vil derfor være en viktig del av fremtidens landbruk, og vi i Gartnerhallen skal brette opp ermene, og bidra til gjennomføringen av det grønne skiftet i Norge.

Hvis vi ser nærmere på hvordan enkeltprodukt i grøntsektoren kan være med å påvirke klimaregnskapet i riktig retning, er det noen produkter som skiller seg ekstra positivt ut. Potet er et av produktene med lavest klimabelastning, både regnet ut fra vekt og energiinnhold. Potet kan stort sett dyrkes over hele landet, og det er derfor enkelt å øke produksjonen og være selvforsynt. Grove grønnsaker som for eksempel gulrot, kålrot og hodekål har også særlig lav klimabelastning, og vi har også gode naturmessige forhold for å dyrke grove grønnsaker i Norge. På mange frukter og bær er også klimabelastningen lav. Foreløpig importerer vi 96 prosent av all konsumert frukt og bær i Norge. Vi har imidlertid gode muligheter for å øke den norske produksjonen.

Norsk produksjon av mange typer grønnsaker, poteter, frukt og bær gir kortreist mat for forbruker, og vil sådan være fornuftig for å kutte klimautslipp som per i dag går til transport over lange strekninger. Å opprettholde grønntproduksjon i hele landet, vil bidra til at forbrukere i Norge kan kjøpe lokalproduserte og kortreiste produkter, noe som vi også tror vil bli stadig viktigere i fremtiden.

Omstilling og klimatilpasning innebærer mange små og store endringer hos hver enkelt bonde. Det vil kreve utvikling av nye sorter og dyrkingsmetoder, og det vil kreve nye teknologiske løsninger for transport, dyrking og lagring. Dette vil kreve store investeringer som må finansieres, noe som igjen understreker behovet for og viktigheten av midler til investeringsstøtte rettet mot sektoren. Økt satsing på forskning og utvikling, formidling av kunnskap og aktiv rådgiving i landbruket er nødvendig for å finne og ta i bruk nye løsninger.

8. Jordvern

Norge er et land med lite god jordbruksjord. Bare 3 prosent av arealet dyrket mark. Vi vil på det sterkeste understreke at for å sikre en god produksjon av råvarer i jordbruket, forutsetter det at de beste arealene brukes til produksjon av de mest varmekrevende vekstene, som korn og grønnsaker.

Norsk grøntsektor med produksjon av frukt, bær, grønnsaker og poteter foregår på cirka 234.000 daa, og arealbruken utgjør kun 2,4 prosent av det totale dyrka jordbruksarealet i Norge. På de aller fleste kulturrene foregår det en svært effektiv produksjon. For å opprettholde og øke produksjonen av norsk frukt og grønt er det helt nødvendig med høyt fokus på jordvern og opprettholdelse av dyrka og dyrkbare arealer. Jordbruksjord må ikke bygges ut, selv om den ligger i nærheten av byer og tettsteder.

Ikke bare er det viktig at jordbruksjord ikke bygges ut; det er også nødvendig at det fokuseres på vedlikehold av de dyrka arealene. Dette er også lovfestet i Jordloven, § 8: Vern av dyrka jord. «*All dyrka jord som kan gi grunnlag for lønsam drift skal haldast i hevd.*» Å holde dyrka jord i hevd innebærer blant annet en positiv holdning til nydyrking av jord, samt fokus på tiltak som holder gode jordbruksarealer ved like. Dette omfatter bl.a. tilskudd til grøfting og andre tiltak som stimulere til vedlikehold av dyrka jord. Dette er grunnleggende for vedlikehold og opprettholdelse av ressursene, og for en god videreføring av norsk landbruk.

9. Økologisk grøntproduksjon

Å øke norsk økologisk matproduksjon til 15 prosent har vært en politisk målsetning i mange år. De siste årene har også interessen hos forbrukerne tatt seg opp: Etterspørselen etter økologisk produsert mat har aldri vært større i Norge, og ifølge Landbruksdirektoratet er den stadig økende. Den økte etterspørselen har utviklet seg i takt med en holdningsendring hos forbrukerne, der helse og miljø blir viktigere.

Økologisk landbruk er en produksjonsmetode som tar spesielt hensyn til miljø, bærekraft og naturens eget kretsløp. Dette er hensyn som er, og vil bli, svært viktig for all fremtidig matproduksjon. I tillegg til å være et gode i seg selv, kan økologisk landbruk være en spydspiss for det konvensjonelle landbruket når det gjelder mer miljøvennlige måter å produsere på. Slik kan økologisk matproduksjon bidra til å fremme et mer miljøvennlig og bærekraftig landbruk generelt.

Foreløpig greier ikke norske produsenter å dekke etterspørselen forbrukerne har etter økologisk frukt og grønt. Mye av økologisk produsert frukt og grønt som blir solgt i Norge i dag kommer fra import. Økologisk grøntproduksjon er derfor et område med stort vekstpotensiale i Norge. Gartnerhallen har som målsetting å bidra til at produksjonen av økologiske produkter skal øke i takt med etterspørselen i markedet. Vi mener dette er viktig, både for å gi forbrukerne det de etterspør, og fordi økologisk produksjon kan være med å påvirke matproduksjon i en mer miljøvennlig og bærekraftig retning.

Å dyrke økologisk innebærer større risiko enn å dyrke konvensjonelt. For at produsenter skal starte opp med økologisk produksjon må det være lønnsomt, og produsentene må vite at de får solgt produktene sine. For å minske risikoen, mener Gartnerhallen at det bør ligge et sikkerhetsnett i bunn for produsenter som satser økologisk. Dette er noe det offentlige og næringen bør jobbe for å utvikle.

10. Forskning og utvikling

Å være konkurransedyktig på grøntproduksjon kreves høy kompetanse og ny og oppdatert kunnskap. Å holde seg oppdatert på den nyeste kompetansen og teknologien som finnes er sentralt for å kunne konkurrere med import, men også for å møte nye produksjonsforhold og nye krav til kvalitet og produktivitet. Forskning og utvikling er derfor avgjørende for å kunne vedlikeholde og helst øke norsk produksjon.

Innovasjon og produktutvikling er viktig for å utvikle markedsinteresse, produktivitet, kvalitet og klimatilpasning, og for å utnytte muligheter med blant annet forlenget sesong, nye sorter, nye produkter og nye måter å bruke produktene på. Grøntnæringen er spesielt avhengig av forskning og utvikling knyttet til sortsutvikling, plantevern og dyrkings- og lagringsteknologi som er tilpasset norske klimatiske og naturmessige forhold.

Behovet for å legge om produksjoner i mer klima- og miljøvennlig, og ikke minst klimatilpasset retning for å møte fremtidige utfordringer og krav, forsterker behovet for høy kompetanse, oppdatert kunnskap og videre forskning. Sammen med våre kunder, har Gartnerhallen lagt betydelige midler inn i et FoU-fond; «GROfondet». Dette fondet skal være med å finansiere utviklingsprosjekter i norsk frukt- og grøntnæring i minst ti år fremover.

For at næringen skal kunne utvikle seg og bli en viktig bidragsyter i den nye bioøkonomien, er det nødvendig med både satsingsvilje og betydelige økonomiske midler. Vi håper og forventer at grøntnæringens egen store økonomiske satsing også vil utløse betydelige offentlige midler øremerket forskning på utvikling av grøntproduksjonen i Norge. Vi trenger midler fra både Forskningsrådet, jordbruksavtalen og andre relevante kilder som kan bidra til forskning, utvikling, utdanning og rekruttering i norsk grøntnæring.

At forsknings- og utviklingsarbeid gjøres tilgjengelig for produsentene er også viktig. Frukt- og grøntprodusenter er avhengig av et kompetent og velfungerende rådgivingsapparat som kan bidra med rådgiving og formidling av ny kunnskap. At det eksisterer et godt fagmiljø rundt bonden, både på nasjonalt og lokalt plan, er viktig for utviklingen av norsk grøntproduksjon. I tillegg til økonomiske midler til forsknings- og utviklingsarbeid, er det derfor også nødvendig med en styrking av rådgivingstjenesten i landbruket.

11. Til slutt

Gartnerhallen håper med dette å bidra til en jordbruksmelding der retningen for Norges fremtidige landbruk peiles ut på en god og fornuftig måte. Ikke minst håper vi at både Storting og regjering ser den viktige rollen norsk grøntnæring har, og kommer til å få, i matsituasjonen både landet og verden står overfor. Med gode rammevilkår i ryggen skal vi fortsette å være en konkurransedyktig og optimistisk næring som bidrar til økt selvforsyning, mattrygghet og god folkehelse. I tillegg skal vi være en viktig bidragsyter til det grønne skiftet i Norge.

Med vennlig hilsen
Gartnerhallen SA

Anders R. Nordlund
styreleder

Arve Gladheim
organisasjonssjef